

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRITE 2012.gada 3 mēnešos

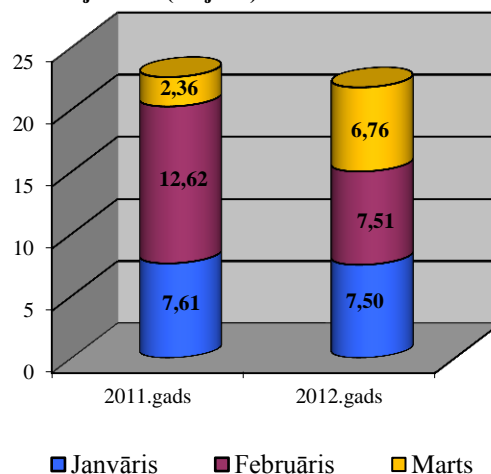
1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem

2012.gada trīs mēnešos par tabakas izstrādājumiem iekasēti Ls 21,8 milj., kas ir par Ls 0,8 milj. jeb 4% mazāk pērnā gada attiecīgajā periodā (skat. 1. un 2.pielikumu).

Situācija ar akcīzes nodokļa ieņēmumiem 2012.gada trīs mēnešos skaidrojama ar zemo patēriņam nodoto legālo cigarešu daudzumu – tas ir par 2% zemāks kā pērn, un, visticamāk, saistīts ar cigarešu izplatītāju vēlmi iztirgot iepriekš izveidotos cigarešu uzkrājumus vairumtirdzniecības vietās.

1.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem (milj. Ls)

2. Tabakas izstrādājumu apritē iesaistīto komersantu loks

2012.gada marta beigās Latvijā:

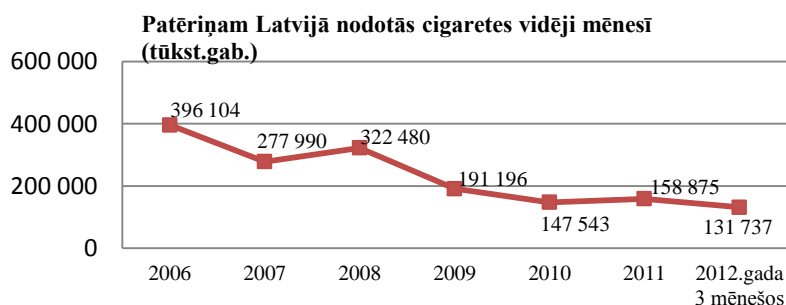
- 31 komersantam bija spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavu turētāju darbībai ar tabakas izstrādājumiem, no kuriem 2 ir tiesības ražot, apstrādāt un pārstrādāt tabakas izstrādājumus, bet vēl 2 komersantiem ir tiesības veikt fasēšanas darbības;
- 12 komersantiem bija spēkā esošas speciālās atļaujas (licences) reģistrēta nosūtītāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem;
- 37 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 3228 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

Patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjomu izmaiņas tiešā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā. Tā kā ieņēmumi par cigaretēm sastāda 96% no kopējiem akcīzes nodokļa ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem, vislielākā ietekme uz budžeta ieņēmumiem ir no legālo cigarešu apjomu izmaiņām.

2.attēls

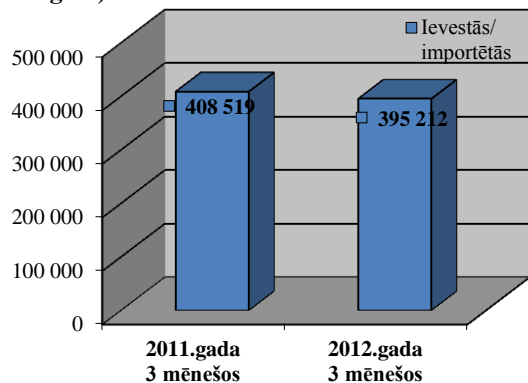
Kopš 2009.gada sākuma strauji kritās legālo cigarešu apjomi, ņemot vērā kopējo ekonomisko rādītāju lejupslīdi, akcīzes nodokļu politikas izraisīto cenu kāpumu un nelegālā tirgus paplašināšanos, taču

2010.gada laikā legālā cigarešu tirgus apjomi bija nostabilizējušies, 2011.gada rādītāji liecina par tirgus atveseļošanu, tomēr iepriekšējo gadu legālā tirgus apjomi vēl nav sasniegti. Šī gada trīs mēnešu rādītāji liecina par realizācijas apjomu kritumu, tomēr par kopējo gada tendenci vēl pārāgrī spriest.

3.attēls

Patēriņam Latvijā nodotās cigaretes (tūkst.gab.)

Šī gada trīs mēnešos tabakas izstrādājumus patēriņam Latvijā nodeva 12 komersanti, pie tam tikai ievestos/importētos izstrādājumus.

2012.gada trīs mēnešos patēriņam Latvijā nodoti 395 milj. cigarešu, kas ir par 13 milj. cigarešu jeb par **3% mazāk** kā 2011.gada attiecīgā periodā (skatīt 4.pielikuma 2.tabulu).

Cigāriem un cigarillām šobrīd ir divas reizes zemāka akcīzes nodokļa likme kā cigaretēm. Tieši būtiskā akcīzes nodokļa likmes diference starp cigaretēm

un cigarillām bija faktors, kas pēdējo pāris gadu laikā būtiski palielināja cigāru un cigarillu apjomus Latvijas tirgū (2010.gadā patēriņam nodots 22 reizes vairāk cigāru un cigarillu kā 2009.gadā).

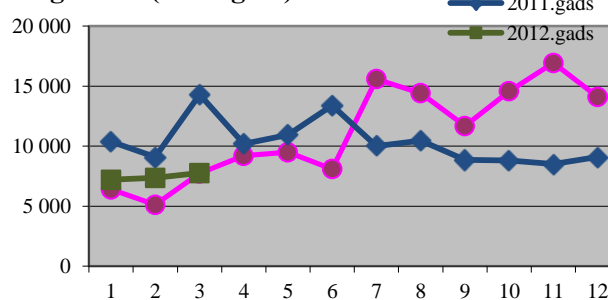
Savukārt, sākot ar 2011.gada jūliju, visticamāk, saistībā ar akcīzes nodokļa likmes palielināšanu, situācija ir mainījusies – cigāru un cigarillu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem ir samazinājies.

4.attēls

Cigāri un cigarillas patēriņam Latvijā šī gada trīs mēnešos nodoti 22 milj. apjomā, kas **par 34% mazāk** kā 2011.gada trīs mēnešos.

Smēķējamās tabakas apjoms **2012.gada trīs mēnešos** salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu **palielinājies par 34%** – kopumā patēriņam Latvijā šī gada trīs mēnešos nodoti 9534 kg smēķējamās tabakas (skatīt 4.pielikumu)

Patēriņam Latvijā nodotie cigāri un cigarillas (tūkst.gab.)

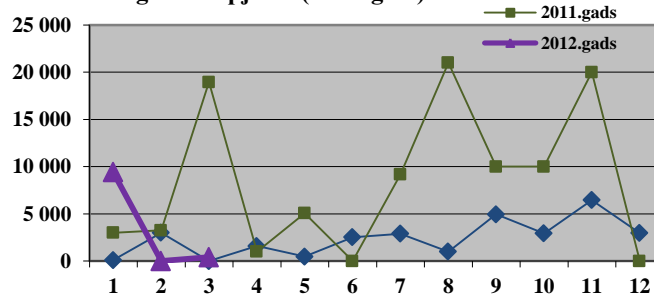
4. Tabakas izstrādājumu ražošana

Latvijā šobrīd ir divi akcīzes preču noliktavu turētāji, kuriem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu ražošanu, vēl diviem komersantiem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu fasēšanu.

Jāatzīmē, ka 2011.gada nogalē vienam no tabakas izstrādājumu ražotājiem saistībā ar būtiskiem

5.attēls

Saražotais cigarešu apjoms (tūkst.gab.)

akcīzes preču aprītes pārkāpumiem tika anulētas licences, savukārt šī gada janvārī viens jauns komersants saņēmis licenci tabakas izstrādājumu ražošanai.

2012.gada trīs mēnešos Latvijā saražoti 10 milj. cigarešu, kas ir par 61% mazāk kā pērn, taču viss saražotais apjoms, saskaņā ar komersantu deklarēto, tiek izvests no Latvijas. Līdz šim Latvijā tiek ražotas tikai cigaretes, taču Latvijas patērētājiem legālajā tirgū jau vairāk kā divus gadus ir pieejamas tikai ārvalstu cigarešu ražotāju produkcija.

4. Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā

Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiešā veidā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, tomēr ir būtisks akcīzes preču aprītes posms, kas prasa īpašus uzraudzības pasākumus akcīzes nodokļa nodrošinājuma kontroles veidā.

2012.gada trīs mēnešos akcīzes preču noliktavās Latvijā ievesti **928 milj.** cigarešu, **52 milj.** cigāru un cigarillu, kā arī **8111 kg** smēķējamās tabakas.

Salīdzinot ar pērnā gada attiecīgo periodu palielinājies gan ievesto cigarešu apjoms – par 193 milj. cigarešu jeb 26%, gan cigāru un cigarillu apjoms – par 16 milj. jeb 43%, gan ievestās smēķējamās tabakas apjoms par 785 kg jeb 8% (skatīt 4.pielikuma 1.tabulu).

No akcīzes preču noliktavām šī gada trīs mēnešos uz citām valstīm tika izvesti 473 milj. cigarešu, 27 milj. cigāru un cigarillu un 3 kg smēķējamās tabakas. Savukārt kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos 2012.gada trīs mēnešos nodoti 7 milj. ievesto/importēto cigarešu, 9 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 16 kg smēķējamās tabakas.

4. Cigarešu realizācija mazumtirdzniecībā

Kā tirgus attīstības tendences būtisks raksturojošais rādītājs ir tabakas izstrādājumu patēriņš valstī. Pēc tabakas izstrādājumu aprītē iesaistīto komersantu sniegtajiem datiem iespējams aprēķināt kopējo daudzumu, kas novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā.

6.attēls

2012.gada trīs mēnešos mazumtirdzniecībai novirzīti 397 milj. cigarešu, kas ir par 12 milj. cigarešu jeb **par 3% mazāk** kā 2011.gada attiecīgajā periodā.

Latvijas patērētāju vidū vispopulārākās ir "Winston", "Chesterfield" un „Marlboro” markas cigaretes. Populārāko cigarešu nosaukumus un lielākos tabakas izstrādājumu importētājus skatīt 5.pielikumā.

Mazumtirdzniecībai novirzītais cigarešu apjoms (tūkst. gab.)

